

Overlægeforeningens Arbejdsvilkårsundersøgelse 2020

Del II

Arbejdstid og bibeskæftigelse

INTRODUKTION

2.121 overlæger svarede i oktober og november 2020 på Overlægeforeningens arbejdsvilkårsundersøgelse. Det svarer til 34,6 procent af de 6.122 læger, som fik spørgeskemaet. Langt de fleste er ansat på sygehuse efter overenskomsten for overlæger (77%). 16% er specialeansvarlige overlæger, og 7% er ledende overlæger. Se i øvrigt metodeafsnit bagest.

Hovedresultater

Dette er nummer to af en række delrapporter med resultater fra undersøgelsen. Den handler om arbejdstid og bibeskæftigelse. Overlægerne har bl.a. svaret på "Hvor mange timer arbejder du i gennemsnit pr. uge". Med i arbejdstid regnes merarbejde, arbejde hjemmefra, deltagelse i konferencer, undervisning, fagligt arbejde, forskning og læsning af faglitteratur. Undersøgelsen viser:

- Overlæger (inklusive specialeansvarlige og ledende) arbejder i snit 47,6 timer om ugen
- Fire ud af ti (44%) har bibeskæftigelse, og langt de fleste har bijob i det offentlige
- Overlæger med bibeskæftigelse bruger i snit 0,9 time mere i deres hovedbeskæftigelse om ugen og dertil 18,2 timer om måneden i deres bibeskæftigelse

Overlægeforeningen mener:

Man kan sikre overlægerne tid til kerneopgaven – at diagnosticere og behandle patienterne - og til restitution ved at:

- Sikre, at der nok speciallæger
- Planlægge efter når nye teknologier betyder flere opgaver og dermed kræver mere tid
- Overveje om andre personalegrupper kan udføre nogle opgaver i stedet for overlægerne, fx administrative opgaver
- Understøtte de ledende overlæger, så de får bedre rammer for at være gode ledere

Derudover er det vigtigt at huske, at overenskomsten ikke lægger op til, at overlæger arbejder op mod 50 timer ugen. For overenskomstansatte overlæger skal arbejdet tilrettelægges, så den ugentlige arbejdstid i gennemsnit ikke væsentligt overstiger 37 timer. Det betyder, at overlæger på den ene side skal være fleksible og yde en vis ekstra arbejdstid på 3-4 timer i gennemsnit pr. uge, og på den anden side at arbejdstiden ikke bør overstige 40 timer om ugen.

For lønmodtagere i Danmark og i EU gælder "48-timers reglen" (tidligere kendt som "EU-direktiv om arbejdstid). Den slår fast, at man på et hvilket som helst tidspunkt skal kunne gå fire måneder tilbage, og så må medarbejderen ikke have arbejdet mere end 48 timer om ugen i gennemsnit for den samme arbejdsgiver.

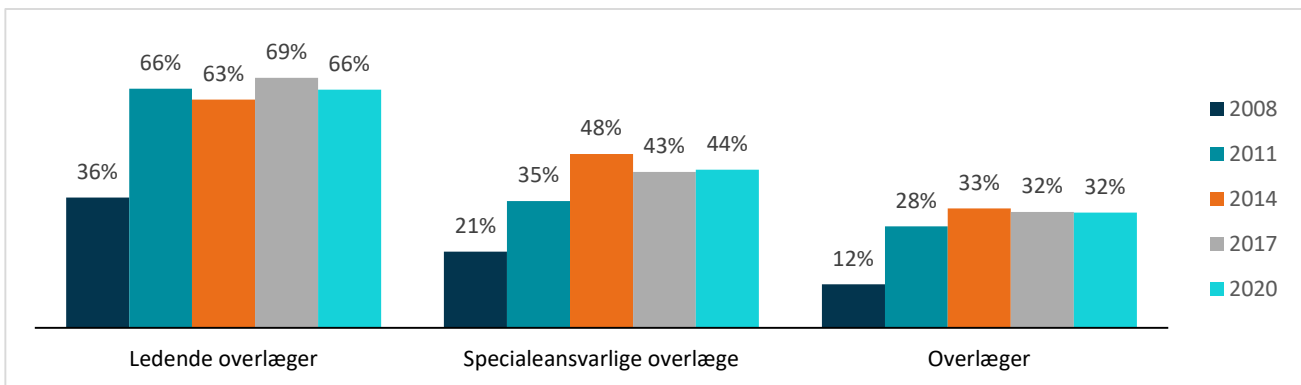
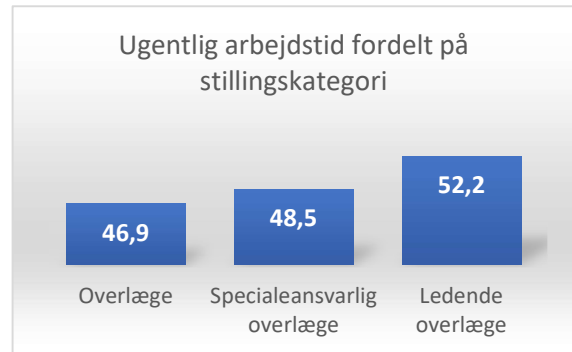
Endelig viser undersøgelsen, at overlæger med bijob i gennemsnit arbejder næsten en time mere i deres hovedbeskæftigelse end gennemsnittet. Det viser, at det hverken går ud over patienter eller kolleger, at mange overlæger har et bijob. Faktisk er det en fordel for det offentlige sundhedsvæsen, at nogle overlæger har bibeskæftigelse, fordi de både arbejder meget i deres primære job på hospitalet og for det offentlige sundhedsvæsen i deres bijob. Det kan være som helikopterlæge eller ved at tage vagter på andre hospitaler i regionen.

Overlæger arbejder i snit 47,6 timer om ugen

I gennemsnit arbejder fuldtidsansatte overlæger, specialeansvarlige overlæger og ledende overlæger 47,6 timer om ugen i deres hovedbeskæftigelse¹. De ledende overlæger arbejder i snit 52,2 timer om ugen, mens overenskomstansatte overlæger i gennemsnit arbejder mindst (46,9 timer).

Mange arbejder imidlertid mere end gennemsnittet. I 2020 arbejder flere end 3 ud af 10 overlæger mere end 49 timer om ugen. Det samme gælder 4 ud af 10

specialeansvarlige overlæger og 6 ud af 10 ledende overlæger. Over tid er andelen, som arbejder mere end 49 timer vokset for alle grupper, omend den har været på et nogenlunde stabilt niveau siden 2014.

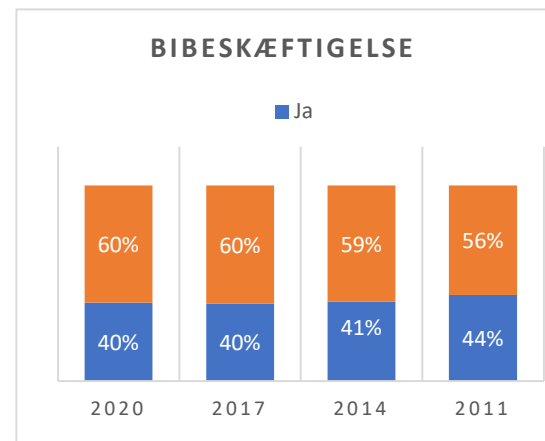

Figur 1: Andel, der arbejder mindst 50 timer pr. uge fordelt på stillingskategori

Overlæger har bibeskæftigelse i det offentlige

Fire ud af 10 overlæger (40%) angiver, at de har lægeligt arbejde ud over hovedbeskæftigelsen (bibeskæftigelse) i 2020. Det er et lille fald siden 2011, hvor 44% af overlægerne havde bibeskæftigelse.

I 2020 bruger overlæger 18,2 timer på deres bibeskæftigelse om måneden². Derudover arbejder overlæger med bibeskæftigelse i gennemsnit 0,9 timer mere pr. uge i deres hovedbeskæftigelse end overlæger, som ikke har bibeskæftigelse. Det går altså ikke ud over lægernes arbejdsindsats i hovedbeskæftigelsen, at de også har bibeskæftigelse.

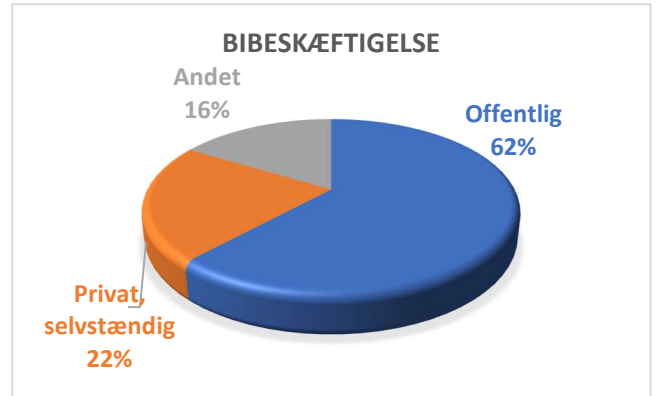
¹ Overlægerne har bl.a. svaret på "Hvor mange timer arbejder du i gennemsnit pr. uge (hovedbeskæftigelse)". Med i arbejdstid regnes merarbejde, arbejde hjemmefra, deltagelse i konferencer, undervisning, fagligt arbejde, forskning og læsning af faglitteratur.

² I 2017 arbejdede overlægerne 16,4 timer i deres bibeskæftigelse om måneden, i 2014 16,6 timer og i 2011 19 timer.

6 ud af 10 har bibeskæftigelse i det offentlige

6 ud af 10 (62%) har deres bibeskæftigelse i det offentlige: 254 i regionerne, 231 i stat eller på universiteter og 12 i kommuner.

Derefter kommer 215, der har bibeskæftigelse for private virksomheder, svarende til 22 pct. 176 er selvstændige, mens 131 angiver anden ansættelse. Det er bl.a. som konsulent for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og konsulent i Kriminalforsorgen.

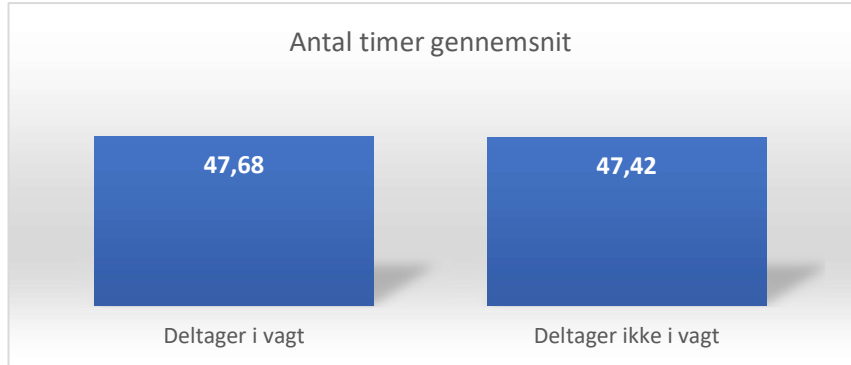

Appendiks: Forskelle mellem regioner, specialer, køn og alder

Vagt afgør ikke arbejdstid

Overlæger, som deltager i vagt, arbejder i gennemsnit 47,7 timer. Overlæger som ikke deltager i vagt, arbejder i gennemsnit 47,4 timer.

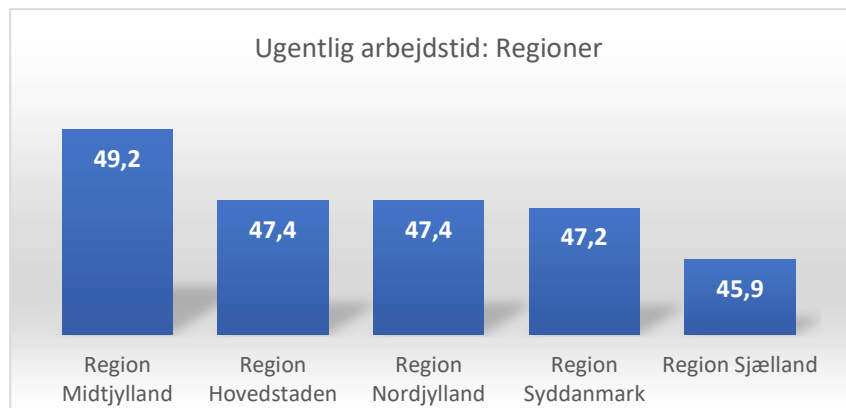
Der er altså stort set ingen forskel på arbejdstid set i forhold til deltagelse i vagtarbejde.

Overlæger i Region Midt arbejder flest timer

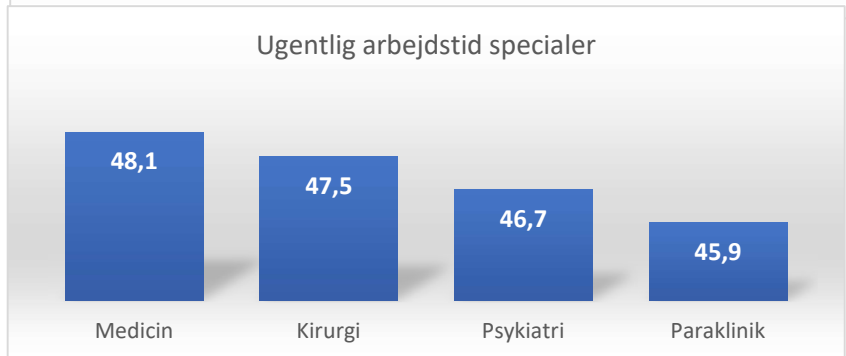
Overlægerne i Region Midt arbejder mest med en gennemsnitlig ugentlig arbejdstid på 49,2 timer.

Det er mere end gennemsnittet i hele landet, som er 47,6 timer.

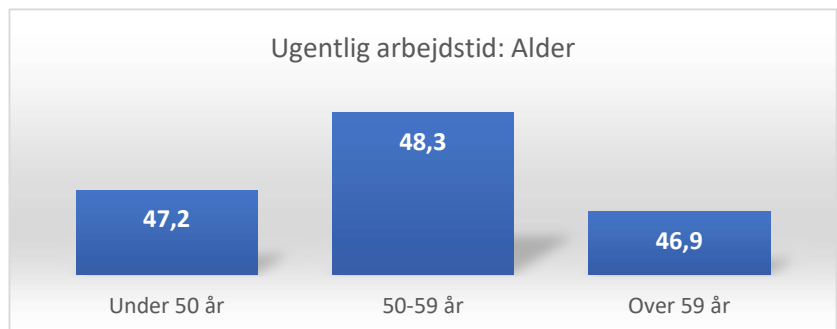
Medicinske specialer arbejder flest timer

Overlæger indenfor de medicinske specialer arbejder mest med et gennemsnit på 48,1 time om ugen.

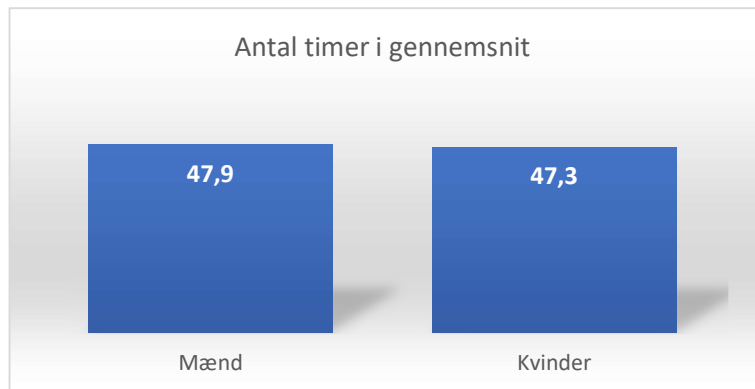
Overlæger i 50'erne arbejder flest timer

Overlæger i alderen 50 – 59 år arbejder flest timer med et gennemsnit på 48,3 timer. Overlæger under 50 arbejder i gennemsnit 47,2 timer, og overlæger over 50 arbejder i gennemsnit 46,9 timer.

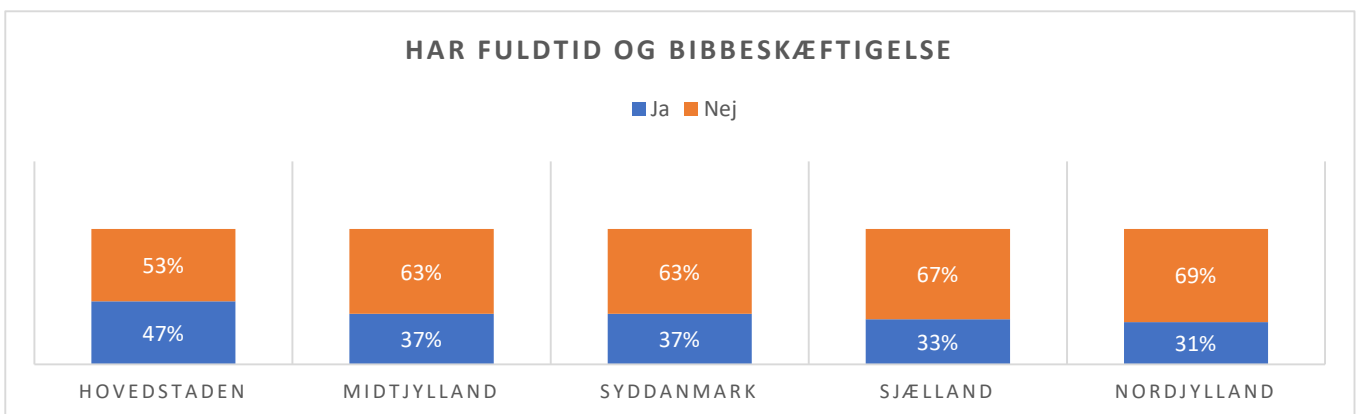
Mænd arbejder flere timer end kvinder

Mænd arbejder i gennemsnit 47,9 timer om ugen, mens kvinder i snit arbejder 47,3 timer. Denne forskel er ikke statistisk signifikant. I 2017 angav de kvindelige overlæger, at de i gennemsnit arbejdede 0,4 timer mere end deres mandlige kolleger, og i 2014 var den gennemsnitlige arbejdstid ens for mænd og kvinder.

Flest overlæger i Region Hovedstaden har bibeskæftigelse

Mens næsten halvdelen af overlægerne i Region Hovedstaden (47%) har bibeskæftigelse ved siden af deres fuldtidsjob, gælder det for cirka en tredjedel i Region Nordjylland (31%) og Region Sjælland (33%).

Flest overenskomstansatte overlæger har bibeskæftigelse

Andelen af ledende overlæger med bibeskæftigelse er væsentlig mindre (35%) end andelen af overlæger (46,6) og specialeansvarlige overlæger (39,2%).

I 2020 har 50% af mandlige overlæger bibeskæftigelse mod 30% af kvinderne.

Metode

Overlægeforeningen opfordrede i perioden oktober-november 2020 foreningens erhvervsaktive medlemmer med registreret mail i medlemsregistreret og ansat på et offentligt sygehus i Danmark til at udfylde et spørgeskema vedrørende arbejdsvilkår. Opfordringen blev rundsendt pr. e-mail med mulighed for at besvare skemaet online til 6.122 medlemmer. Der indkom i alt 2.121 besvarelser (34,6 %), efter op til fire påmindelser. Alle dataanalyser er foretaget på et anonymiseret datasæt.

Deltagerprocenten var højere blandt kvindelige overlæger (40,1 %) end blandt mandlige overlæger (30,5 %). Dette følger tendensen fra tidligere undersøgelser. De kvindelige overlæger udgør 42,9 % af overlægerne, der blev inviteret til at deltage i undersøgelsen, men udgør 49,6 % af besvarelserne. Det kan have en mindre betydning i forhold til spørgsmålet om vagtdeltagelse, idet kvinder generelt set arbejder i specialer, som er mindre vagtbelastede end mænd, jf. afsnittet om vagt. Ved statistiske analyser er der dog altid kontrolleret for køn, hvorfor sammenhængsudsagn angående vagtarbejde ikke skyldes en skæv kønsfordeling (i) forhold til den faktiske fordeling.

I undersøgelsen udgjorde overlæger på 60 år eller over 37,2 % af respondenterne, mens de udgør 39,4 % af de inviterede. Igen gøres der opmærksom på, at der kontrolleres for baggrundsvariable herunder alder i statistiske analyser, hvor der drages sammenhæng mellem to variable.

Overordnet betragtes undersøgelsens besvarelser og konklusioner som meget valide og repræsentative for arbejdsmiljøet blandt Overlægeforeningens medlemmer.

Der er i denne rapport kommenteret på de væsentligste resultater, og der er draget sammenligninger med tilsvarende undersøgelser for 2008, 2011, 2014 og 2017. Nogle resultater understøttes af tabeller og figurer i rapporten, andre kun i tekst. Interesserede kan henvende sig til sekretariatet i FAS for uddybende tabeller.

Statistisk signifikante forskelle er blevet undersøgt ved hjælp af dobbeltsidede t-tests, variansanalyser (One-way ANOVA) samt ved lineære eller logistiske regressionsanalyser. Her anvendes et 5 pct.-signifikansniveau. For hvert spørgsmål betragtes 100 % som det antal besvarelser, der er angivet til det pågældende spørgsmål og ikke som det samlede antal af respondenter, der har deltaget i den samlede undersøgelse.